



ความคิดเห็นของนักแปลฝึกหัดเกี่ยวกับคุณสมบัติของนักแปลที่ดี
Trainee Translators' Opinions on Good Translators' Attributes
พุทธชาติ ลีมศิริเรืองไร *
Puttachart Limsiriruegrai

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาความคิดเห็นของนักแปลฝึกหัดเกี่ยวกับคุณสมบัติที่ดีที่นักแปลพึงมี ตัวอย่าง คือนักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาภาษาอังกฤษธุรกิจ ชั้นปีที่ 2 มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ที่ลงทะเบียนเรียนวิชาการแปลทางภาษาอังกฤษธุรกิจเบื้องต้นในภาคการศึกษาปลาย ปีการศึกษา 2562 จำนวน 67 คน ใช้การเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล คือ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ ผลการวิจัย พบว่า คุณสมบัติของนักแปลที่ดีอันดับแรกคือ ลักษณะนิสัยส่วนตัวที่ส่งเสริมการแปลในแง่มีความรู้รอบตัว ($M = 4.38$) รองลงมาคือ ความสามารถด้านต้นฉบับและฉบับแปลในแง่สามารถเขียนสื่อความหมายในฉบับแปลได้ชัดเจน ($M = 4.25$) และความรู้ด้านหลักวิธีการแปลในแง่มีความรู้ด้านทฤษฎี และ/หรือหลักการแปล ($M = 4.20$) ตามลำดับ ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ระบุว่า นักแปลที่ดีต้องรักการอ่าน ต้องใส่ใจการแปล หมั่นฝึกฝนตนเพื่อให้สามารถสร้างงานที่มีคุณภาพสื่อความหมายได้ถูกต้อง ผลการวิจัยสามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาการแปลเพื่อมุ่งเน้นให้นักศึกษาหรือนักแปลฝึกหัดได้ฝึกฝนตนให้มีคุณสมบัติของนักแปลที่ดี

คำสำคัญ: คุณสมบัติของนักแปล, ความคิดเห็น, นักแปลฝึกหัด

*อาจารย์ประจำสาขาวิชาภาษาอังกฤษธุรกิจ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

*Lecturer of Business English Program, Humanities and Social Sciences Faculty, Buriram Rajabhat University

ISSN 1905-4491

Abstract

The purpose of this research was to examine perceptions held by trainee translators regarding attributes translators should possess. The sample, obtained through purpose sampling, consisted of 67 students enrolled at Buriram Rajabhat University in a basic Business English Translation course during the second semester of 2019. Data collection tools consisted of questionnaires and interview forms developed from relevant literature. The results indicated that students held three perceptions related to translators' characteristics in this order: 1) general knowledge ($M = 4.38$); 2) knowledge and ability of original and translated texts related to clarity, conciseness, and completeness ($M = 4.25$) and; 3) knowledge of translation theory and practice relative to translation principles ($M = 4.20$). Data from interviews indicated that good translators should love to read while being attentive to detail and should persist in translation work to produce quality translations rendering correct interpretations. The results of the research can be used to organize the teaching and learning in translation course by emphasizing on students or trainee translators to practice themselves to have good translators' attributes.

Keywords: translators' attributes, opinions, trainee translators

บทนำ

การแปลมีความสำคัญอย่างยิ่งในยุคปัจจุบันที่เป็นยุคข้อมูลข่าวสาร การแปลเป็นเรื่องของการถ่ายทอดความหมาย และการถ่ายทอดรูปแบบของข้อความจากภาษาหนึ่งไปยังอีกภาษาหนึ่ง การใช้เสียง คำ วลี หรือประโยค และข้อความ เป็นรูปแบบของการถ่ายทอดความหมาย (Nida, 1982) การแปลคือวิธีการที่เกิดขึ้นจากความพยายามของผู้แปลเพื่อที่จะใช้ข้อความและหรือถ้อยคำในภาษาหนึ่งไปแทนที่ข้อความและหรือถ้อยคำเดียวกันในอีกภาษาหนึ่ง (Newmark, 1988) เป็นกระบวนการที่ทำต่อภาษา เป็นกระบวนการที่เอาถ้อยคำที่เขียนด้วยภาษาหนึ่งไปแทนที่ถ้อยคำที่เขียนด้วยอีกภาษาหนึ่ง (Catford, 1965) การแปลมีบทบาทสำคัญในการถ่ายทอดข้อมูลความรู้ระหว่างชนชาติที่ใช้ภาษาแตกต่างกัน ฉะนั้นนักแปลจึงมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาประเทศ ไม่ว่าจะเป็นด้านกำลังคน เศรษฐกิจ วิชาการ และกิจการระหว่างประเทศ เนื่องจากหากผู้แปลสามารถทำหน้าที่ถ่ายทอดความรู้หรือข้อมูลข่าวสารได้อย่างถูกต้อง ผู้อ่านหรือผู้รับสารก็จะสามารถเข้าใจความรู้หรือข้อมูลข่าวสารและสามารถนำความรู้หรือข้อมูลข่าวสารนั้นไปใช้ประโยชน์เพื่อพัฒนาประเทศได้ (สิทธา พินิจภูวดล, 2543) ดังนั้นการจัดการเรียนการสอนวิชาการแปลให้กับนักศึกษาหรือนักแปลฝึกหัดจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งตามไปด้วย เพราะเป็นการพัฒนาผู้ที่จะกลายเป็นบุคลากรด้านการแปลให้ช่วยทำหน้าที่เป็นสื่อกลางถ่ายทอดความรู้หรือข้อมูลข่าวสารที่จะนำไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาประเทศด้านต่าง ๆ ข้างต้นต่อไป ในการจัดการเรียนการสอนวิชาการแปล นอกจากการจัดการเรียนการสอนเกี่ยวกับความหมายของการแปล หลักการแปล ปัญหาและข้อผิดพลาดในการแปล ไวยากรณ์ที่ใช้ในการแปล การฝึกหัดแปล และการตรวจแก้การแปลแล้ว นักศึกษาหรือนักแปลฝึกหัดจำเป็นต้องศึกษาเกี่ยวกับคุณสมบัติของนักแปลที่ดีเพื่อที่จะฝึกฝนตนเองให้มีคุณสมบัติเหล่านั้น

จากการศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องพบว่า มีนักวิชาการจำนวนมากได้ให้ความสำคัญเกี่ยวกับคุณสมบัติของนักแปลที่ดีไว้ดังนี้ นักแปลที่ดีควรมีคุณสมบัติดังนี้ 1) ต้องเข้าใจนัย (sense) และความหมาย (meaning) ของผู้เขียนต้นฉบับเป็นอย่างดีว่าผู้เขียนมีความมุ่งหมายอย่างไร ต้องการจะให้อะไรกับผู้อ่าน เพื่อจะได้ถ่ายทอดความมุ่งหมายนั้นไปยังผู้อ่านฉบับแปลได้ถูกต้อง 2) ต้องมีความรู้ทางภาษาต้นฉบับและภาษาฉบับแปลอย่างดีเยี่ยมเพื่อจะให้แปลได้ถูกต้อง 3) ผู้แปลควรพยายามเลี่ยงการแปลคำต่อคำให้มากที่สุด เพราะจะทำให้ผู้อ่านฉบับแปลไม่สามารถเข้าใจฉบับแปลได้ 4) ผู้แปลควรใช้รูปแบบของภาษาที่เป็นมาตรฐานที่เป็นที่

ยอมรับและใช้กันอยู่ทั่วไป ไม่ใช่คิดใหม่ ๆ ขึ้นมา เช่น คำสแลงหรือใช้คำที่ไม่สุภาพและไม่เป็นที่นิยม และ 5) ผู้แปลต้องรู้จักเลือกใช้ถ้อยคำสำนวนที่เหมาะสมให้ถูกต้องกับความหมายตามต้นฉบับและรักษาบรรยากาศของต้นฉบับไว้ มีความรู้และภูมิหลังในเรื่องที่จะแปลพอสมควร ต้องมีความสามารถใช้ภาษาอย่างดีเพื่อที่จะได้ถ่ายทอดความคิดของผู้เขียนต้นฉบับให้ผู้อ่านฉบับแปลรู้เรื่องเข้าใจและอ่านอย่างได้อรรถรส (ดวงตา สุพล, 2541) คุณสมบัติที่นักแปลจำเป็นต้องมีจากทัศนะของ รัชณีโรจน์ กุลธำรง (2552) มี 4 ด้านกว้าง ๆ ดังนี้ 1) ทักษะด้านภาษา 2) ความรู้ทั่วไป 3) ความสามารถในการทำความเข้าใจ และ 4) ความสามารถในการถ่ายทอดความหมายจากภาษาหนึ่งไปเป็นอีกภาษาหนึ่ง

ส่วน อัจฉรา ไสค์ตระกูล (2560) ได้กล่าวถึงคุณสมบัติหลักของนักแปลที่ดี ดังนี้ 1) นักแปลต้องมีความเชี่ยวชาญในภาษาหรือความเก่งภาษาเมื่อจะแปลต้องมีความรู้ทางภาษาต้นฉบับและภาษาฉบับแปลเป็นอย่างดีเพื่อจะแปลได้อย่างถูกต้อง การรู้ภาษาอย่างดีเยี่ยมคือต้องเข้าใจโครงสร้างของภาษาเข้าใจในและความหมายของภาษาตลอดจนเข้าใจถึงวัฒนธรรมของเจ้าของภาษานั้น ๆ และสามารถถ่ายทอดออกมาได้อย่างถูกต้องชัดเจน สิ่งที่สำคัญที่สุดที่หลายคนมองข้ามคือความรู้ในภาษาแม่ของตน ในการแปลจากภาษาอังกฤษมาเป็นภาษาไทยถึงแม้ว่าผู้แปลจะรู้ภาษาอังกฤษเป็นอย่างดีแต่ถ้าไม่รู้ภาษาแม่คือภาษาไทยดีพอก็จะทำให้งานแปลนั้นออกมาไม่ดี 2) นักแปลต้องรอบรู้และใฝ่รู้ผู้ที่จะเป็นนักแปลที่ดีต้องขวนขวายในการหาความรู้รอบตัวซึ่งจะช่วยให้แปลได้อย่างถูกต้อง 3) นักแปลที่ดีต้องหมั่นฝึกฝน ยิ่งฝึกมากขึ้นเท่าไรก็จะยิ่งผิดพลาดน้อยลงเท่านั้น การฝึกฝนจะทำให้แปลได้ถูกต้องสละสลวยและประณีตทำให้งานแปลเป็นศิลปะที่แท้จริง สอดคล้องกับ ผ่องศรี ลือพร้อมชัย (2559) ที่ได้กล่าวถึงนิสัยการทำงานของนักแปลที่นักแปลควรมีคือ มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ และสู้ไม่ถอย กล่าวคือ นักแปลจะต้องทำงานอย่างเป็นระบบ ทำให้เป็นระเบียบ สม่าเสมอและสุดความสามารถ นักแปลต้องรู้ภาษาต้นทางและภาษาปลายทางเป็นอย่างดี และนักแปลจะต้องทำงานเสร็จตรงตามเวลา สัจฉริ สายบัว (2560) ได้กล่าวว่า นักแปลที่จะสามารถผลิตงานแปลที่มีคุณภาพ ควรมีคุณสมบัติหลัก 4 ประการ คือ 1) มีความสามารถทั้งภาษาต้นฉบับและภาษาแปล 2) มีความรู้และภูมิหลังของเรื่องราวในต้นฉบับ 3) มีความสามารถเข้าใจผู้เขียนต้นฉบับและสามารถแปลให้ผู้อ่านฉบับแปลเกิดความรู้สึกเท่าเทียมกับผู้อ่านต้นฉบับ และ 4) มีศิลปะทางการเขียน หากนักแปลมีคุณสมบัติในการแปลก็จะสามารถแปลงงานออกมาได้อย่างมีคุณภาพซึ่งหลักของการประเมินงานแปลมีอยู่ 3 ประการคือ ความถูกต้อง ความชัดเจน และเป็นธรรมชาติ (Larson, 1998)

นอกจากนักวิชาการหลายท่านข้างต้นได้ให้ความสำคัญเกี่ยวกับคุณสมบัติของนักแปลแล้ว

พิมพันธ์ เวสสะโกศล (2546) ยังได้สำรวจความคิดเห็นของบุคลากรในวงการแปลในประเทศไทยในงานวิจัยเรื่องการศึกษาสำรวจคุณสมบัติของนักแปลเพื่อจัดลำดับความสำคัญของคุณสมบัติของนักแปลในด้านต่าง ๆ พบว่า คุณสมบัติที่จำเป็นสำหรับนักแปลโดยเรียงตามลำดับมีดังต่อไปนี้ 1) ความสามารถด้านภาษาต้นฉบับและภาษาฉบับแปล 2) ความรู้เรื่องต้นฉบับ 3) ลักษณะนิสัยส่วนตัวที่ส่งเสริมในการแปล 4) ความรู้ด้านหลักวิชาการแปล และ 5) ความรู้ที่เกี่ยวข้อง คือ ภาษาศาสตร์และวรรณคดี นอกจากนี้ พิมพันธ์ เวสสะโกศล (2546) ยังเสนอแนะว่า ในการสร้างหลักสูตรเพื่อผลิตนักแปลที่มีคุณภาพ ในการจัดการเรียนการสอนควรมีเป้าหมายในการสร้างคุณสมบัติต่าง ๆ ดังนี้ 1) หมวดทักษะภาษา 2) หมวดความรู้ทั่วไป 3) หมวดหลักและวิชาการแปล และ 4) หมวดการแปลเฉพาะด้าน ยิ่งไปกว่านั้น ยังมีนักวิชาการที่เสนอแนะวิธีพัฒนาตนให้เป็นนักแปลที่ดีไว้ดังนี้ สัจฉริ สายบัว (2560) ได้ให้แนวทางแก่ผู้ที่สนใจจะเป็นนักแปลที่มีคุณสมบัติของนักแปลที่ดี ดังนี้ สำหรับการมีความสามารถทั้งภาษาต้นฉบับและภาษาแปล วิธีที่จะได้มาซึ่งคุณสมบัตินี้คือ การเรียนและการฝึกฝนอย่างถูกวิธีจากผู้สอนที่สอนเป็น จะต้องฝึกฝนทั้งการอ่านและการเขียน จะต้องอ่านงานเขียนต่าง ๆ ทั้งภาษาต้นฉบับและภาษาแปล เพื่อเพิ่มพูนประสบการณ์ในการอ่านจับใจความ เพื่อให้คุ้นเคยกับทำนองการ

เขียนและศัพท์ต่าง ๆ ส่วนคุณสมบัติเกี่ยวกับมีความรู้และภูมิหลังของเรื่องราวในต้นฉบับ แนวทางที่เสนอแนะคือ นักแปลจะต้องใช้เวลาเพื่อศึกษาเรื่องที่จะแปล หรืออาจขอความรู้จากผู้รู้โดยตรง การอ่านเอกสาร และตำราในเรื่องที่จะแปลให้มากที่สุดทั้งภาษาต้นฉบับและภาษาแปล อย่างไรก็ตาม หากผู้แปลมีความรู้จากการศึกษาหรือการทำงานเกี่ยวกับสาขาในเรื่องที่จะแปล ก็จะได้งานแปลที่ถูกต้องสมตามความมุ่งหมายของต้นฉบับมากกว่าผู้แปลที่มีเพียงพื้นความรู้จากการอ่านเท่านั้น ในส่วนของคุณสมบัติเกี่ยวกับการมีความสามารถเข้าใจผู้เขียนต้นฉบับและสามารถแปลให้ผู้อ่านฉบับแปลเกิดความรู้สึกเท่าเทียมกับผู้อ่านต้นฉบับนั้น ผู้แปลสามารถทำได้โดยการศึกษาภูมิหลังเกี่ยวกับผู้เขียนต้นฉบับ ผู้แวดล้อมใกล้ชิดผู้เขียน หรือคำวิจารณ์ของนักวิจารณ์ต่องานเขียนได้ หากผู้แปลมีภูมิหลังใกล้เคียงกับผู้เขียนต้นฉบับ เช่น อยู่ในสังคมและวัฒนธรรมที่คล้ายคลึงกันก็อาจแปลได้ดีกว่าผู้แปลที่มีภูมิหลังแตกต่างกัน และคุณสมบัติสุดท้ายคือมีศิลปะทางการเขียน แนวทางในการเพิ่มพูนความสามารถทางการเขียนมีดังนี้ 1) ศึกษาลักษณะงานเขียนที่ดี 2) อ่านให้มากเพื่อรู้จักคำศัพท์สำนวน โครงสร้างที่จะต้องนำมาใช้ในการแปล 3) ฝึกเขียนให้มากเพื่อให้ภาษาที่มีความสละสลวย น่าอ่านมากขึ้น 4) หมั่นสังเกตลักษณะงานเขียนแต่ละชิ้นและเปรียบเทียบงานเขียนหลาย ๆ ชิ้นว่ามีลักษณะเด่นหรือลักษณะด้อยอย่างไร

ผ่องศรี ลือพร้อมชัย (2559) ได้กล่าวถึง การพัฒนาตนให้เป็นนักแปลที่ดีว่า ก่อนทำงานแปล ไม่ว่าจะนักแปลจะศึกษาการแปลหรือผ่านการอบรมการแปลมาแล้ว นักแปลที่ดีก็ควรเตรียมความพร้อมด้วยการหาความรู้ทั้งภาษาไทย ภาษาต่างประเทศ นักแปลควรมีพื้นความรู้เกี่ยวกับวิธีการแปล ควรฝึกฝนการแปลให้มากและสม่ำเสมอ โดยฝึกแปลจากข้อความไม่ยาวมาก แปลเพลงที่ชอบ ไปจนถึงแปลหนังสือที่ชอบที่ละเอียดหน้าเป็นต้น การอ่านก็เป็นส่วนที่สำคัญในการฝึกฝนการแปล ผู้แปลควรหาเวลาฝึกฝนการแปล อาจฝึกโดยการอ่านหนังสือภาษาไทย ภาษาต่างประเทศ หรือฝึกด้วยการดูภาพยนตร์ ละครโทรทัศน์หรือฟังเพลง เป็นต้น เพื่อเลือกและเก็บถ้อยคำ สำนวนที่ดีนำมาใช้ในการแปลของตน นักแปลจะพัฒนาตนเป็นนักแปลที่ดีได้ทางหนึ่งคือการรับฟัง แก้ไข ปรับปรุงงานแปลของตนจากคำชี้แนะของผู้รู้ เช่น บรรณาธิการ

จากการศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องข้างต้นจะเห็นได้ว่าการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับคุณสมบัติของนักแปลที่ทำการศึกษาจากมุมมองของบุคลากรในวงการแปลในประเทศไทยแล้ว (พิมพันธ์ เวสสะโกศล, 2546) แต่ยังไม่มีการศึกษาคุณสมบัติของนักแปลที่ดีจากมุมมองของนักศึกษาหรือนักแปลฝึกหัด ทำให้นักวิจัยเล็งเห็นความสำคัญของการศึกษาคุณสมบัติของนักแปลที่ดีจากมุมมองนักแปลฝึกหัดโดยวิธีการเก็บข้อมูลจากแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์เพื่อที่จะนำผลวิจัยไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนวิชาการแปลทางธุรกิจเบื้องต้นโดยมุ่งเน้นให้นักแปลฝึกหัดเข้าใจความแตกต่างของคุณสมบัติของนักแปลที่ดีจากมุมมองของนักแปลฝึกหัดเองกับคุณสมบัติของนักแปลจากมุมมองของบุคลากรในวงการแปลในประเทศไทย จากทฤษฎีการเรียนรู้ของกานเย่ ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของเพียเจต์ และ ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของบรูเนอร์ นักทฤษฎีทั้ง 3 เชื่อว่าในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นสิ่งสำคัญที่จะต้องทบทวนความรู้เดิม และเชื่อมโยงความรู้เดิมกับความรู้ใหม่หรือทักษะใหม่เสมอ (ทิศนา แคมมณี, 2547) ดังนั้นเมื่อนักแปลฝึกหัดได้เข้าใจความแตกต่างของคุณสมบัติของนักแปลที่ดีที่ตนคิดกับคุณสมบัติของนักแปลที่ดีตามความคิดเห็นของบุคลากรในวงการแปลในประเทศไทย แล้วนักแปลฝึกหัดก็จะสามารถตระหนักรู้ จัดเรียงความสำคัญและฝึกฝนให้ตนมีคุณสมบัติของนักแปลที่ดีอันจะส่งผลให้นักแปลฝึกหัดเหล่านี้สามารถพัฒนาไปเป็นนักแปลที่มีคุณภาพได้ในอนาคต

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักแปลฝึกหัดเกี่ยวกับคุณสมบัติที่ดีที่นักแปลพึงมี

วิธีการวิจัย

ตัวอย่าง

ประชากร คือ นักศึกษาสาขาวิชาภาษาอังกฤษธุรกิจ ชั้นปีที่ 2 มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ จำนวน 67 คน และตัวอย่าง คือ นักศึกษาสาขาวิชาภาษาอังกฤษธุรกิจ ชั้นปีที่ 2 มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ที่ลงทะเบียนเรียนวิชาการแปลทางภาษาอังกฤษเบื้องต้น ในภาคการศึกษาปลาย ปีการศึกษา 2562 จำนวน 67 คน ใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจงตามเกณฑ์ คือ เป็นนักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนวิชาการแปลทางภาษาอังกฤษเบื้องต้น มีความรู้ด้านภาษาอังกฤษแต่ยังไม่เคยเรียนวิชาการแปลหรือวิชาการทางภาษาอังกฤษเบื้องต้นมาก่อน ซึ่งตัวอย่างจะสามารถเป็นตัวแทนของนักแปลฝึกหัดและสามารถแสดงความคิดเห็นของนักแปลฝึกหัดเกี่ยวกับคุณสมบัติที่ดีที่นักแปลพึงมีได้ตามวัตถุประสงค์การวิจัย

กรอบแนวคิดในการวิจัย

นำเสนอผลการสังเคราะห์กรอบแนวคิดในการวิจัย 5 ด้าน ที่สอดคล้องกับแบบสัมภาษณ์พร้อมรายละเอียดในแต่ละประเด็นดังนี้

ตาราง 1

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ประเด็นหลัก	ประเด็นรอง	รายละเอียด
ความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณสมบัตินักแปลที่ดี	1) ลักษณะนิสัยส่วนตัวที่ส่งเสริมการแปล	มีความรู้รอบตัว มีความรับผิดชอบต่องาน มีความสามารถค้นคว้าหาข้อมูล มีนิสัยชอบศึกษาภาษา มีความสามารถยอมรับการวิพากษ์วิจารณ์ มีความสามารถในการใช้คอมพิวเตอร์ มีนิสัยรักการอ่าน มีความคิดสร้างสรรค์ มีความเป็นศิลปินในการสร้างงานเขียนที่งดงาม
	2) ความสามารถด้านต้นฉบับและฉบับแปล	สามารถเขียนสื่อความหมายในฉบับแปลได้ชัดเจน ความสามารถเข้าใจภาษาต้นฉบับได้ละเอียดและถูกต้อง รู้ท่วงทำนองการเขียน น้ำเสียง และระดับภาษาของต้นฉบับ สามารถเขียนภาษาฉบับแปลได้สละสลวยเป็นธรรมชาติ
	3) ความรู้ด้านหลักวิธีการแปล	มีความรู้ด้านทฤษฎี และ/หรือหลักการแปล รู้เทคนิควิธีการแปล มีประสบการณ์ในการทำงานแปล เคยศึกษาหรืออบรมวิธีการแปล

ตาราง 1 (ต่อ)

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ประเด็นหลัก	ประเด็นรอง	รายละเอียด
	4) ความรู้เรื่องต้นฉบับ	รู้ศัพท์เฉพาะด้านในภาษาฉบับแปล รู้ศัพท์เฉพาะด้านของเรื่องต้นฉบับ มีความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมของเรื่อง ต้นฉบับ มีความรู้ในสาขาวิชาของเรื่องที่แปล มีความรู้ด้านภาษาศาสตร์ ซึ่งเป็น
	5) ความรู้ที่เกี่ยวข้องคือภาษาศาสตร์ และวรรณคดี	การศึกษาทฤษฎีต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับ ภาษาและวิธีการวิเคราะห์ภาษาแบบ ต่าง ๆ มีความรู้ด้านวรรณคดี เช่น องค์ประกอบและการวิจารณ์ วรรณกรรม เคยเรียนวิชาเอกด้านภาษา มีความรู้ระดับปริญญาตรีขึ้นไป

เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล มีดังต่อไปนี้

1) แบบสอบถาม เรื่อง ความคิดเห็นของนักแปลฝึกหัดเกี่ยวกับคุณสมบัติของนักแปลที่ดี พัฒนาจากแบบสอบถามของ พิมพันธุ์ เวสสะโกศล (2546) ประกอบด้วย 3 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบจำนวน 2 ข้อซึ่งถามข้อมูลเกี่ยวกับหมู่เรียนและเพศของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณสมบัตินักแปลที่ดี มีลักษณะเป็นมาตราประมาณค่า 5 ระดับ ได้แก่ 5 = มากที่สุด 4 = มาก 3 = ปานกลาง 2 = น้อย และ 1 = น้อยที่สุด ประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ 1) ลักษณะนิสัยส่วนตัวที่ส่งเสริมการแปล จำนวน 9 ข้อ 2) ความสามารถด้านต้นฉบับและฉบับแปล จำนวน 4 ข้อ 3) ความรู้ด้านหลักวิธีการแปล จำนวน 4 ข้อ 4) ความรู้เรื่องต้นฉบับ จำนวน 3 ข้อ และ 5) ความรู้ที่เกี่ยวข้องคือภาษาศาสตร์และวรรณคดี จำนวน 4 ข้อ รวมทั้งสิ้น 25 ข้อ และส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ ซึ่งมีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิด โดยเสนอแบบสอบถามให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ได้แก่ นักแปลมืออาชีพ อาจารย์สอนวิชาการแปล และอาจารย์สอนวิชาภาษาอังกฤษธุรกิจตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา โดยผู้เชี่ยวชาญพิจารณาข้อคำถามให้ครอบคลุมเนื้อหาครบถ้วน (content validity) โดยพิจารณาความสอดคล้องระหว่างคำถามและวัตถุประสงค์ที่ต้องการวัด (item objective congruence : IOC) ข้อคำถามถูกต้องเหมาะสม ตรงตามโครงสร้าง และภาษาที่ใช้เหมาะสมกับผู้ให้ข้อมูล ผลการตรวจสอบพบว่าคำถามทั้ง 25 ข้อ มีค่า IOC ระหว่าง 0.67-1.00 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ที่ $IOC \geq 0.50$ แล้วนำแบบแบบสอบถามที่ผู้เชี่ยวชาญเห็นชอบแล้วไปจัดพิมพ์เป็นแบบสอบถามต่อไป

2) แบบสัมภาษณ์ เรื่อง ความคิดเห็นของนักแปลฝึกหัดเกี่ยวกับคุณสมบัติของนักแปลที่ดี ประกอบด้วยข้อคำถามเกี่ยวกับคุณสมบัติของนักแปลอื่น ๆ ที่นักแปลฝึกหัดคิดว่ามีความสำคัญต่อการเป็นนักแปลที่ดี จำนวน 25 ข้อ ประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ 1) ลักษณะนิสัยส่วนตัวที่ส่งเสริมการแปล จำนวน 9 ข้อ มีความรู้รอบตัว มีความรับผิดชอบต่องาน มีความสามารถค้นคว้าหาข้อมูล มีนิสัยชอบศึกษาภาษา มีความสามารถยอมรับการวิพากษ์วิจารณ์ มีความสามารถในการใช้คอมพิวเตอร์ มีนิสัยรักการอ่าน มีความคิด

สร้างสรรค์ มีความเป็นศิลปินในการสร้างงานเขียนที่งดงาม 2) ความสามารถด้านต้นฉบับและฉบับแปล จำนวน 4 ข้อ สามารถเขียนสื่อความหมายในฉบับแปลได้ชัดเจน ความสามารถเข้าใจภาษาต้นฉบับได้ละเอียด และถูกต้อง รู้ท่วงทำนองการเขียน น้ำเสียง และระดับภาษาของต้นฉบับสามารถเขียนภาษาฉบับแปลได้ สละสลวยเป็นธรรมชาติ 3) ความรู้ด้านหลักวิธีการแปล จำนวน 4 ข้อ มีความรู้ด้านทฤษฎี และ/หรือหลักการ แปล รู้เทคนิควิธีการแปล มีประสบการณ์ในการทำงานแปล เคยศึกษาหรืออบรมวิธีการแปล 4) ความรู้เรื่อง ต้นฉบับ จำนวน 3 ข้อ รู้ศัพท์เฉพาะด้านในภาษาฉบับแปลรู้ศัพท์เฉพาะด้านของเรื่องต้นฉบับ มีความรู้เกี่ยวกับ วัฒนธรรมของเรื่องต้นฉบับ มีความรู้ในสายวิชาของเรื่องที่แปล และ 5) ความรู้ที่เกี่ยวข้องคือภาษาศาสตร์และ วรรณคดี จำนวน 4 ข้อ มีความรู้ด้านภาษาศาสตร์ ซึ่งเป็นการศึกษาทฤษฎีต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับภาษาและวิธีการ วิเคราะห์ภาษาแบบต่าง ๆ มีความรู้ด้านวรรณคดี เช่น องค์ประกอบและการวิจารณ์วรรณกรรม เคยเรียน วิชาเอกด้านภาษา มีความรู้ระดับปริญญาตรีขึ้นไป และ ข้อเสนอแนะอื่น ๆ ซึ่งมีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิด

ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ได้แก่ นักแปลมืออาชีพ อาจารย์สอน วิชาการแปล และอาจารย์สอนวิชาภาษาอังกฤษธุรกิจ โดยผู้เชี่ยวชาญพิจารณาข้อคำถามในการสัมภาษณ์ให้ ครอบคลุมเนื้อหาครบถ้วน (content validity) โดยพิจารณาความสอดคล้องระหว่างคำถามและวัตถุประสงค์ ที่ต้องการวัด (item objective congruence : IOC) ข้อคำถามถูกต้องเหมาะสม ตรงตามโครงสร้าง และ ภาษาที่ใช้เหมาะสมกับผู้ให้ข้อมูล ผลการตรวจสอบพบว่าคำถามทั้ง 25 ข้อ มีค่า IOC ระหว่าง 0.67-1.00 ซึ่ง สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ที่ $IOC \geq 0.50$ แล้วนำแบบสัมภาษณ์ที่ผู้เชี่ยวชาญเห็นชอบแล้วไปทดลองสัมภาษณ์ กับตัวอย่างเพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของภาษาอีกครั้ง ทดสอบความเชื่อมั่นด้วยวิธีสัมภาษณ์ซ้ำ คือ ตรวจสอบความเชื่อมั่นของคำตอบที่ได้จากการสัมภาษณ์ด้วยการใช้ผู้สัมภาษณ์คนเดียว เมื่อได้ข้อมูลแล้วนำ ข้อมูลดังกล่าวให้ผู้ถูกสัมภาษณ์ยืนยันคำตอบของตนเอง

วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการแจกแบบสอบถามให้ตัวอย่างจำนวน 67 คนในสัปดาห์ แรกของเดือนพฤศจิกายน 2562 และเก็บรวบรวมแบบสอบถามคืนภายในหนึ่งสัปดาห์ โดยได้รับแบบสอบถาม กลับคืน จำนวน 67 ฉบับซึ่งคิดเป็นร้อยละ 100 และทั้ง 67 ฉบับเป็นแบบสอบถามที่ตอบกลับได้ครบถ้วน สมบูรณ์สามารถนำมาวิเคราะห์ได้ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 100 จากนั้นผู้วิจัยทำนัดหมายตัวอย่างจำนวน 30 คนที่ ต้องการจะให้สัมภาษณ์โดยสมัครใจจากตัวอย่าง 67 คนเพื่อสัมภาษณ์ เมื่อถึงวันสัมภาษณ์ ผู้วิจัยแนะนำตัว บอกวัตถุประสงค์โดยขอให้ตัวอย่างตอบให้ตรงความเป็นจริงที่สุด เป็นการสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการเพื่อให้ มีบรรยากาศที่เป็นกันเอง โดยใช้เวลาทั้งสิ้น 3 ชั่วโมง ผู้วิจัยจัดบันทึกเพื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์ในลำดับต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม โดยการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยใช้เกณฑ์ ดังนี้

4.50–5.00 หมายถึง	เห็นด้วยระดับมากที่สุด
3.50-4.49 หมายถึง	เห็นด้วยระดับมาก
2.50-3.49 หมายถึง	เห็นด้วยระดับปานกลาง
1.50-2.49 หมายถึง	เห็นด้วยระดับน้อย
1.00-1.49 หมายถึง	เห็นด้วยระดับน้อยที่สุด

ส่วนข้อมูลเชิงคุณภาพของแบบสอบถามและข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา นำเสนอ ข้อมูลในรูปตารางประกอบความเรียง

ผลการวิจัย

ข้อมูลจากแบบสอบถาม

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของตัวอย่าง

ผู้ตอบแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ทั้งหมด 67 คน แบ่งเป็นนักศึกษาภาษาอังกฤษธุรกิจ ชั้นปี 3 หมู่ 1 จำนวน 35 คน (52.23%) และนักศึกษาภาษาอังกฤษธุรกิจ ชั้นปี 3 หมู่ 2 จำนวน 32 คน (47.77%) ซึ่งเป็นเพศชายจำนวน 13 คน (19.40%) และเพศหญิงจำนวน 54 คน (80.60%) ตามลำดับ

ตอนที่ 2 ข้อมูลความคิดเห็นคุณสมบัตินักแปลที่ดีของตัวอย่าง

ตาราง 2

ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลผลความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณสมบัตินักแปลที่ดี

ที่	ประเด็นคุณสมบัตินักแปลที่ดี	ระดับความคิดเห็น		แปลผล
		M	SD	
1. ลักษณะนิสัยส่วนตัวที่ส่งเสริมการแปล				
1	มีความรู้รอบตัว	4.38	0.79	มาก
2	มีความรับผิดชอบต่องาน	4.29	0.87	มาก
3	มีความสามารถค้นคว้าหาข้อมูล	4.28	0.81	มาก
4	มีนิสัยชอบศึกษาภาษา	4.25	0.84	มาก
5	มีความสามารถยอมรับการวิพากษ์วิจารณ์	4.02	0.90	มาก
6	มีความสามารถในการใช้คอมพิวเตอร์	3.89	0.83	มาก
7	มีนิสัยรักการอ่าน	3.83	1.06	มาก
8	มีความคิดสร้างสรรค์	3.80	0.87	มาก
9	มีความเป็นศิลปินในการสร้างงานเขียนที่งดงาม	3.68	0.95	มาก
	รวม	4.04	0.88	มาก
2. ความสามารถด้านต้นฉบับและฉบับแปล				
1	สามารถเขียนสื่อความหมายในฉบับแปลได้ชัดเจน	4.25	0.89	มาก
2	ความสามารถเข้าใจภาษาต้นฉบับได้ละเอียดและถูกต้อง	4.20	0.86	มาก
3	รู้ท่วงทำนองการเขียน น้ำเสียง และระดับภาษาของต้นฉบับ	4.01	0.86	มาก
4	สามารถเขียนภาษาฉบับแปลได้สละสลวยเป็นธรรมชาติ	4.01	1.00	มาก
	รวม	4.11	0.90	มาก

ตาราง 2 (ต่อ)

ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลผลความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณสมบัติที่ดี

3. ความรู้ด้านหลักวิธีการแปล				
1	มีความรู้ด้านทฤษฎี และ/หรือหลักการแปล	4.20	0.91	มาก
2	รู้เทคนิควิธีการแปล	4.14	0.83	มาก
3	มีประสบการณ์ในการทำงานแปล	3.98	1.02	มาก
4	เคยศึกษาหรืออบรมวิธีการแปล	3.52	0.95	มาก
รวม		3.96	0.92	มาก
4. ความรู้เรื่องต้นฉบับ				
1	รู้ศัพท์เฉพาะด้านในภาษาฉบับแปล	3.98	1.05	มาก
2	รู้ศัพท์เฉพาะด้านของเรื่องต้นฉบับ	3.95	1.12	มาก
3	มีความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมของเรื่องต้นฉบับ	3.86	1.01	มาก
4	มีความรู้ในสาขาวิชาของเรื่องที่แปล	3.71	0.95	มาก
รวม		3.87	1.03	มาก
5. ความรู้ที่เกี่ยวข้องคือภาษาศาสตร์และวรรณคดี				
1	มีความรู้ด้านภาษาศาสตร์ ซึ่งเป็นการศึกษาทฤษฎีต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับภาษาและวิธีการวิเคราะห์ภาษาแบบต่าง ๆ	3.77	1.07	มาก
2	มีความรู้ด้านวรรณคดี เช่น องค์ประกอบและการวิจารณ์วรรณกรรม	3.52	0.97	มาก
3	เคยเรียนวิชาเอกด้านภาษา	3.41	0.89	ปานกลาง
4	มีความรู้ระดับปริญญาตรีขึ้นไป	3.16	0.91	ปานกลาง
รวม		3.46	0.96	ปานกลาง
รวมทุกด้าน		3.92	0.92	มาก

จากตาราง 2 จะเห็นได้ว่า นักแปลฝึกหัดมีความคิดเห็นในภาพรวมเกี่ยวกับคุณสมบัติที่ดีของนักแปลที่ดีในระดับมาก ($M = 3.92$) เมื่อพิจารณาทางด้านจะเห็นว่า นักแปลฝึกหัดมีความคิดเห็นมีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณสมบัติของนักแปลที่ดีอันดับแรกคือ ลักษณะนิสัยส่วนตัวที่ส่งเสริมการแปลในแง่มีความรู้รอบตัว ($M = 4.38$) ซึ่งสอดคล้องกับผลจากการสัมภาษณ์ที่ผู้ให้สัมภาษณ์มีความคิดเห็นเห็นว่า นักแปลที่ดีควรมีความรู้รอบตัว รู้เกี่ยวกับวัฒนธรรม และคำศัพท์ที่จะนำมาเลือกใช้ซึ่งสามารถหาได้จากการอ่านและการค้นคว้าหาข้อมูล โดยเฉพาะทางอินเทอร์เน็ต นักแปลที่ดีนักแปลที่ดีจะต้องรักการอ่าน นอกจากทักษะการอ่านแล้วนักแปลควรมีสามารถด้านการเขียนสามารถสื่อความหมายในฉบับแปลได้ ถูกต้องและชัดเจน รองลงมาคือ ความสามารถด้านต้นฉบับและฉบับแปลในแง่สามารถเขียนสื่อความหมายในฉบับแปลได้ชัดเจน ($M = 4.25$) ซึ่งสอดคล้องกับผลจากการสัมภาษณ์ที่ผู้ให้สัมภาษณ์มีความคิดเห็นเห็นว่า นักแปลที่ดีต้องใส่ใจการแปล หมั่นฝึกฝนตนเพื่อให้สามารถสร้างงานที่มีคุณภาพสื่อความหมายได้ถูกต้อง และ ความรู้ด้านหลักวิธีการแปลในแง่มีความรู้ด้านทฤษฎี และ/หรือหลักการแปล ($M = 4.20$) ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับผลจากการสัมภาษณ์ที่ผู้ให้สัมภาษณ์มี

ความคิดเห็นว่า นักแปลที่ดีควรมีความรู้ด้านทฤษฎี และ/หรือหลักการแปล รู้เทคนิควิธีการแปล รู้หลักไวยากรณ์และมีประสบการณ์ในการทำงานแปลโดยฝึกฝนมาจากการเรียนในห้องเรียนและนอกห้องเรียน

จากแบบสอบถาม เมื่อแยกเป็นรายประเด็นจะเห็นได้ว่า ประเด็นลักษณะนิสัยส่วนตัวที่ส่งเสริมการแปล นักแปลฝึกหัดมีความคิดเห็นว่่านักแปลที่ดีควรมีคุณสมบัติอันดับแรกคือ มีความรู้รอบตัว ($M = 4.38$) มีความรับผิดชอบต่องาน ($M = 4.29$) และมีความสามารถค้นคว้าหาข้อมูล ($M = 4.28$) ตามลำดับ ประเด็นความสามารถด้านต้นฉบับและฉบับแปล นักแปลฝึกหัดมีความคิดเห็นว่่านักแปลที่ดีควรมีคุณสมบัติอันดับแรกคือ สามารถเขียนสื่อความหมายในฉบับแปลได้ชัดเจน ($M = 4.25$) ความสามารถเข้าใจภาษาต้นฉบับได้ละเอียดและถูกต้อง ($M = 4.20$) และรู้ท่วงทำนองการเขียน น้ำเสียง และระดับภาษาของต้นฉบับ ($M = 4.01$) ตามลำดับ ประเด็นความรู้ด้านหลักวิธีการแปล นักแปลฝึกหัดมีความคิดเห็นว่่านักแปลที่ดีควรมีคุณสมบัติอันดับแรกคือ มีความรู้ด้านทฤษฎี และ/หรือหลักการแปล ($M = 4.20$) รู้เทคนิควิธีการแปล ($M = 4.14$) และมีประสบการณ์ในการทำงานแปล ($M = 3.98$) ตามลำดับ ประเด็นความรู้เรื่องต้นฉบับ นักแปลฝึกหัดมีความคิดเห็นว่่านักแปลที่ดีควรมีคุณสมบัติอันดับแรกคือ รู้ศัพท์เฉพาะด้านในภาษาฉบับแปล ($M = 3.98$) รู้ศัพท์เฉพาะด้านของเรื่องต้นฉบับ ($M = 3.95$) และมีความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมของเรื่องต้นฉบับ ($M = 3.86$) ตามลำดับ ส่วนประเด็นสุดท้ายคือ ความรู้ที่เกี่ยวข้องคือภาษาศาสตร์และวรรณคดี มีค่าเฉลี่ยในระดับปานกลาง ($M = 3.46$) นักแปลฝึกหัดมีความคิดเห็นว่่านักแปลที่ดีควรมีคุณสมบัติอันดับแรกคือ มีความรู้ด้านภาษาศาสตร์ ซึ่งเป็นการศึกษาทฤษฎีต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับภาษาและวิธีการวิเคราะห์ภาษาแบบต่าง ๆ ($M = 3.77$) มีความรู้ด้านวรรณคดี เช่น องค์กรประกอบและการวิจารณ์วรรณกรรม ($M = 3.52$) และเคยเรียนวิชาเอกด้านภาษา ($M = 3.41$) ตามลำดับ

ตอนที่ 3 ข้อมูลจากส่วนข้อเสนอแนะอื่น ๆ สามารถสรุปได้ดังนี้

นักแปลฝึกหัดมีความคิดเห็นว่่านักแปลที่ดีควรมีคุณสมบัติและทักษะในหลากหลายด้าน ต้องมีความสามารถในการอ่านและการเขียน มีความสามารถด้านภาษา รู้คำศัพท์ และไวยากรณ์สามารถถ่ายทอดได้ถูกต้องตามความหมายของต้นฉบับ จึงต้องการให้มีการเน้นเกี่ยวกับการฝึกแปลเพื่อให้เกิดคุณสมบัติเหล่านี้

ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์สามารถสรุปได้ดังนี้ นักแปลฝึกหัดมีความคิดเห็นว่่านักแปลที่ดีจะต้องรักการอ่าน ต้องใส่ใจการแปล หมั่นฝึกฝนตนเพื่อให้สามารถสร้างงานที่มีคุณภาพสื่อความหมายได้ถูกต้อง นักแปลฝึกหัดมีความคิดเห็นว่่านักแปลที่ดีควรมีความรู้รอบตัว รู้เกี่ยวกับวัฒนธรรม และคำศัพท์ที่จะนำมาเลือกใช้ ซึ่งสามารถหาได้จากการอ่านและการค้นคว้าหาข้อมูลโดยเฉพาะทางอินเทอร์เน็ต นอกจากทักษะการอ่านแล้ว นักแปลควรมีความสามารถด้านการเขียนสามารถสื่อความหมายในฉบับแปลได้ ถูกต้องและชัดเจน นักแปลที่ดีควรมีความรู้ด้านทฤษฎี และ/หรือหลักการแปล รู้เทคนิควิธีการแปล รู้หลักไวยากรณ์และมีประสบการณ์ในการทำงานแปลโดยฝึกฝนมาจากการเรียนในห้องเรียนและนอกห้องเรียน

อภิปรายผล

1. ความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณสมบัติผู้แปลที่ดีของนักแปลฝึกหัดไม่สอดคล้องกับความคิดเห็นของบุคลากรการแปลอาชีพ จากผลการวิจัยเกี่ยวกับคุณสมบัติของนักแปลที่ดีที่นักแปลฝึกหัดมีความคิดเห็นว่่าสำคัญอันดับแรกคือ ลักษณะนิสัยส่วนตัวที่ส่งเสริมการแปลในแง่มีความรู้รอบตัว (4.38) รองลงมาคือความสามารถด้านต้นฉบับและฉบับแปลในแง่สามารถเขียนสื่อความหมายในฉบับแปลได้ชัดเจน (4.25) และความรู้ด้านหลักวิธีการแปลในแง่มีความรู้ด้านทฤษฎี และ/หรือหลักการแปล (4.20) ตามลำดับ ซึ่งผลการวิจัยนี้มีความแตกต่างจากผลการวิจัยของ พิมพันธุ์ เวสสะโกศล (2546) ที่สำรวจความคิดเห็นของบุคลากรในวงการแปลในประเทศไทยในงานวิจัยเรื่องการศึกษาสำรวจคุณสมบัติของนักแปลเพื่อจัดลำดับความสำคัญของ

คุณสมบัติของนักแปลในด้านต่าง ๆ โดยบุคลากรในวงการแปลให้ความสำคัญด้านความสามารถด้านภาษาต้นฉบับและภาษาฉบับแปลเป็นอันดับแรก รองลงมาคือด้านความรู้เรื่องต้นฉบับ และลักษณะนิสัยส่วนตัวที่ส่งเสริมในการแปลตามลำดับ แสดงให้เห็นว่าบุคลากรในวงการแปลให้ความสำคัญแก่ความสามารถด้านภาษาต้นฉบับและภาษาฉบับแปลอย่างมาก สอดคล้องกับ ดวงตา สุพล (2541) ที่ว่านักแปลที่ดีต้องมีความรู้ทางภาษาต้นฉบับและภาษาฉบับแปลอย่างดีเยี่ยมเพื่อให้แปลได้ถูกต้อง โดย สัจฉวี สายบัว (2560) ได้กล่าวถึง นักแปลที่จะสามารถผลิตงานแปลที่มีคุณภาพว่าควรมีคุณสมบัติหลักคือ มีความสามารถทั้งภาษาต้นฉบับและภาษาแปล มีความรู้และภูมิหลังของเรื่องราวในต้นฉบับ มีความสามารถเข้าใจผู้เขียนต้นฉบับ และสามารถแปลให้ผู้อ่านฉบับแปลเกิดความรู้สึกเท่าเทียมกับผู้อ่านต้นฉบับ และ มีศิลปะทางการเขียน ในส่วนของ รัชนิโรจน์ กุลธำรง (2552) ได้กล่าวถึงคุณสมบัติที่นักแปลจำเป็นต้องมีที่สำคัญข้อแรกคือ ทักษะด้านภาษา เพราะฉะนั้นทักษะทางภาษาทั้งภาษาต้นฉบับและภาษาแปลจึงเป็นคุณสมบัติที่สำคัญอย่างยิ่งสำหรับนักแปล แต่ไม่ใช่เพียงภาษาใดภาษาหนึ่งเท่านั้น อัจฉรา ไส้ศัตรูไกล (2560) ได้เน้นถึงความรู้ทางภาษาต้นฉบับและภาษาฉบับแปลว่า นักแปลต้องมีความเชี่ยวชาญในภาษา สิ่งที่สำคัญที่สุดที่หลายคนมองข้ามคือความรู้ในภาษาแม่ของตน ในการแปลจากภาษาอังกฤษมาเป็นภาษาไทยถึงแม้ว่าผู้แปลจะรู้ภาษาอังกฤษเป็นอย่างดีแต่ถ้าไม่รู้ภาษาแม่คือภาษาไทยดีพอก็จะทำให้งานแปลนั้นออกมาดีไม่ได้ ทั้งนี้ พิมพันธ์ เวสสะโกศล (2546) ได้เสนอแนะว่า ในการสร้างหลักสูตรเพื่อผลิตนักแปลที่มีคุณภาพ ในการจัดการเรียนการสอนควรมีเป้าหมายในการสร้างคุณสมบัติต่าง ๆ ดังนี้ 1) หมวดทักษะภาษา 2) หมวดความรู้ทั่วไป 3) หมวดหลักและวิชาการแปล และ 4) หมวดการแปลเฉพาะด้าน

2. นักแปลฝึกหัดมีความคิดเห็นว่าการที่นักแปลที่ดีควรมีคุณสมบัติและทักษะในหลากหลายด้าน จากข้อเสนอแนะอื่น ๆ ในแบบสอบถาม นักแปลฝึกหัดมีความคิดเห็นว่าการที่นักแปลที่ดีควรมีคุณสมบัติและทักษะในหลากหลายด้าน ต้องมีความสามารถในการอ่านและการเขียน มีความสามารถด้านภาษา รู้คำศัพท์ และ ไวยากรณ์สามารถถ่ายทอดได้ถูกต้องตามความหมายของต้นฉบับ จึงต้องการให้มีการเน้นเกี่ยวกับการฝึกแปลเพื่อให้เกิดคุณสมบัติเหล่านี้ สอดคล้องกับ อัจฉรา ไส้ศัตรูไกล (2560) ที่ว่า นักแปลที่ดีต้องหมั่นฝึกฝน ยิ่งฝึกมากขึ้นเท่าไรก็จะยิ่งผิดพลาดน้อยลงเท่านั้น การฝึกฝนจะทำให้แปลได้ถูกต้องสละสลวยและประณีตทำให้งานแปลเป็นศิลปะที่แท้จริง เนื่องจากการแปลเป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ การแปลนั้นต้องอาศัยหลักการแปล ทฤษฎีการแปล กระบวนการแปลซึ่งเป็นศาสตร์ และการแปลก็ยังเป็นศิลป์ด้วยเนื่องจากการแปลคือการถ่ายทอดความหมายที่ถูกต้องและยังต้องคงความเป็นธรรมชาติ อรรถรสและสามารถสร้างอารมณ์ร่วมหรือปฏิกิริยาตอบกลับของผู้อ่านได้เทียบเท่าหรือใกล้เคียงกับต้นฉบับ (Nida, 1964) การฝึกฝนการแปลจึงเป็นสิ่งจำเป็นยิ่ง โดยการเรียนและการฝึกฝนอย่างถูกวิธีจากผู้สอนที่สอนเป็น จะต้องฝึกฝนทั้งการอ่านและการเขียน จะต้องอ่านงานเขียนต่าง ๆ ทั้งภาษาต้นฉบับและภาษาแปล เพื่อเพิ่มพูนประสบการณ์ในการอ่านจับใจความ เพื่อให้คุ้นเคยกับทำนองการเขียนและศัพท์ต่าง ๆ นักแปลจะต้องสละเวลาเพื่อศึกษาเรื่องที่จะแปลขอความรู้จากผู้รู้ อ่านเอกสาร และตำราในเรื่องที่จะแปลให้มาก (สัจฉวี สายบัว, 2560)

เป็นที่น่าสังเกตว่านักแปลฝึกหัดให้ความสำคัญเกี่ยวกับคุณสมบัติของนักแปลด้านภาษาศาสตร์และวรรณคดี ประเด็นเคยเรียนวิชาเอกด้านภาษาและมีความรู้ระดับปริญญาตรีขึ้นไปในระดับปานกลาง สะท้อนให้เห็นว่านักแปลฝึกหัดมีความคิดเห็นว่าการที่นักแปลมีความรู้ความสามารถ มีทักษะ หมั่นฝึกฝนตนเพื่อให้สามารถสร้างงานที่มีคุณภาพสื่อความหมายได้ถูกต้องอย่างมีศิลปะในการเขียนก็สามารถเป็นนักแปลที่ดีได้ มีใช้ต้องเคยเรียนวิชาเอกด้านภาษาและมีความรู้ระดับปริญญาตรีขึ้นไปเท่านั้นซึ่งสอดคล้องกับ สัจฉวี สายบัว (2560) ที่กล่าวว่า นักแปลที่จะสามารถผลิตงานแปลที่มีคุณภาพจะต้องมีความสามารถทั้งภาษาต้นฉบับและ

ภาษาแปล มีความรู้และภูมิหลังของเรื่องราวในต้นฉบับ มีความสามารถเข้าใจผู้เขียนต้นฉบับและสามารถแปลให้ผู้อ่านฉบับแปลเกิดความรู้สึกเท่าเทียมกับผู้อ่านต้นฉบับ และมีศิลปะทางการเขียน

3. นักแปลฝึกหัดให้ความสำคัญแก่การอ่าน การเขียน และการฝึกฝน ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์สะท้อนให้เห็นว่า นักแปลฝึกหัดให้ความสำคัญแก่การอ่าน การเขียน และการฝึกฝน เพราะนักแปลฝึกหัดมีความคิดเห็นโดยสรุปเกี่ยวกับนักแปลที่ดีว่าจะต้องรักการอ่าน ต้องใส่ใจการแปล หมั่นฝึกฝนตนเพื่อให้สามารถสร้างงานที่มีคุณภาพสื่อความหมายได้ถูกต้อง นักแปลฝึกหัดมีความคิดเห็นว่่านักแปลที่ดีควรมีความรู้รอบตัว รู้เกี่ยวกับวัฒนธรรม และคำศัพท์ที่จะนำมาเลือกใช้ซึ่งสามารถหาได้จากการอ่านและการค้นคว้าหาข้อมูล โดยเฉพาะทางอินเทอร์เน็ต นอกจากทักษะการอ่านแล้วนักแปลควรมีความสามารถด้านการเขียนสามารถสื่อความหมายในฉบับแปลได้ ละเอียด ถูกต้องและชัดเจน นักแปลที่ดีควรมีความรู้ด้านทฤษฎี และ/หรือหลักการแปล รู้เทคนิควิธีการแปล รู้หลักไวยากรณ์และมีประสบการณ์ในการทำงานแปลโดยฝึกฝนมาจากการเรียนในห้องเรียนและนอกห้องเรียนโดยการฝึกฝนด้วยตนเอง สอดคล้องกับแนวทางแก่ผู้ที่สนใจจะเป็นนักแปลที่มีคุณสมบัติของนักแปลที่ดีของ สัจญฉวี สายบัว (2560) ที่ว่า นักแปลที่ดีจะต้องฝึกฝนทั้งการอ่านและการเขียนแนวทางในการเพิ่มพูนความสามารถทางการเขียนมีดังนี้ ศึกษาจากตัวอย่าง อ่านให้มาก ฝึกแปล ฝึกเขียน และหมั่นสังเกต เปรียบเทียบงานเขียนหลาย ๆ ชิ้นว่ามีลักษณะเด่นหรือลักษณะด้อยอย่างไร ในการพัฒนานักแปลฝึกหัดให้มีคุณสมบัตินักแปลที่ดี ผ่องศรี ลือพร้อมชัย (2559) ได้ให้แนวทางไว้ว่า ก่อนทำงานแปล นักแปลที่ดีก็ควรเตรียมความพร้อมด้วยการหาความรู้ทั้งภาษาไทย ภาษาต่างประเทศ นักแปลควรมีพื้นความรู้เกี่ยวกับวิธีการแปล ควรฝึกฝนการแปลให้มากและสม่ำเสมอ โดยฝึกแปลจากข้อความไม่ยาวมาก แปลเพลงที่ชอบ ไปจนถึงแปลหนังสือที่ชอบทีละย่อหน้า เป็นต้น การอ่านก็เป็นส่วนที่สำคัญในการฝึกฝนการแปล ผู้แปลควหาเวลาฝึกฝนการแปล อาจฝึกโดยการอ่านหนังสือภาษาไทย ภาษาต่างประเทศ หรือฝึกด้วยการดูภาพยนตร์ละครโทรทัศน์หรือฟังเพลง เป็นต้น เพื่อเลือกและเก็บถ้อยคำ สำนวนที่ดีนำมาใช้ในการแปลของตน นักแปลจะพัฒนาตนเป็นนักแปลที่ดีได้ทางหนึ่งคือ การรับฟัง แก่ไข ปรับปรุงงานแปลของตนจากคำชี้แนะของผู้รู้ เช่น บรรณาธิการ ซึ่งนักแปลฝึกหัดสามารถนำแนวทางนี้ไปปรับใช้ในการพัฒนาตนเองได้เพื่อที่จะพัฒนาตนเองให้มีคุณสมบัตินักแปลที่ดีต่อไป

4. นักแปลฝึกหัดให้ความสำคัญแก่การอ่าน การเขียน และการฝึกฝน จากผลการวิจัยจากแบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์จะเห็นได้ว่านักแปลฝึกหัดให้ความสำคัญกับทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติ โดยเฉพาะการฝึกฝนการแปล ดังนั้นในการจัดการเรียนการสอนวิชาการแปลภาษาอังกฤษธุรกิจเบื้องต้น กิจกรรมการเรียนการสอนควรดำเนินไปอย่างเป็นระบบ เพื่อที่จะบ่มเพาะคุณสมบัติของนักแปลที่ดีให้แก่ผู้ฝึกหัดควรมีการจัดการเรียนการสอนให้ครอบคลุม 1) หมวดทักษะภาษา 2) หมวดความรู้ทั่วไป 3) หมวดหลักและวิชาการแปล และ 4) หมวดการแปลเฉพาะด้าน (พิมพ์พันธุ์ เวสสะโกศล, 2546) ซึ่งหมวดการแปลเฉพาะด้านนี้คือการแปลเกี่ยวกับภาษาอังกฤษเชิงธุรกิจนั่นเอง ส่วนการฝึกแปลควรเป็นทั้งการแปลภาษาไทย-อังกฤษและภาษาอังกฤษ-ไทย และไม่ควรละเลยภาษาแม่ ดังที่ อัจฉรา ไสค์ตรูไกล (2560) ได้กล่าวว่า ในการแปลจากภาษาอังกฤษมาเป็นภาษาไทยแม้ว่าผู้แปลจะรู้ภาษาอังกฤษอย่างดีแต่ถ้าไม่รู้ภาษาไทยดีพอก็จะแปลให้ออกมาดีไม่ได้ หากนักแปลจะต้องแปลภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทย นักแปลจะต้องใส่ใจในการเขียนภาษาไทยให้ถูกต้อง จึงจะสามารถถ่ายทอดความคิดของผู้เขียนต้นฉบับให้ผู้อ่านฉบับแปลรู้เรื่องเข้าใจและอ่านได้อย่างดี อรรถรส (ดวงตา สุพล, 2541) จากผลการวิจัยจะสังเกตได้ว่า นักแปลฝึกหัดซึ่งยังไม่ค่อยมีประสบการณ์ในการแปล นักแปลฝึกหัดมีความคิดเห็นว่าการแปลได้ถูกต้องนั้นเป็นเป้าหมายในการแปล ซึ่งต่างจากความคิดเห็นของบุคลากรวงการแปลและนักวิชาการเกี่ยวกับการแปลที่มุ่งเน้นความถูกต้อง ชัดเจน และเป็นธรรมชาติ เพราะหลักของการประเมินงานแปลมีอยู่ 3 ประการคือ ความถูกต้อง ความชัดเจน และเป็นธรรมชาติ

(Larson, 1998) ดังนั้นผู้วิจัยจึงเสนอแนวทางในการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาการแปลภาษาอังกฤษธุรกิจเบื้องต้นดังต่อไปนี้

ภาคทฤษฎี ศึกษาเกี่ยวกับความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการแปล หลักและวิชาการแปลเช่น ทฤษฎีการแปล กลวิธีการแปล รวมถึงการใช้พจนานุกรม

ภาคทักษะภาษาและไวยากรณ์ ทบทวนลักษณะคำภาษาอังกฤษ การสังเกตคำนาม คำกริยา คำคุณศัพท์ คำวิเศษณ์ คำสันธาน การใช้คำนำหน้าคำนาม รูปแบบประโยคพื้นฐาน การใช้กริยาผันตามประธาน การใช้กาล การใช้กรรมวาจก และการเปรียบเทียบลักษณะความเหมือนและความต่างระหว่างภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

ภาคบริบท เน้นการแปลเฉพาะด้าน ศึกษาแบบแผนสากลของงานเขียนประเภทที่พบในงานธุรกิจ

ภาคปฏิบัติ เรียนรู้ขั้นตอนก่อนลงมือแปล ฝึกอ่านจับใจความ ฝึกแปลคำศัพท์ วลี ประโยคที่พบบ่อย ในธุรกิจ โดยมุ่งเน้นการเรียบเรียงภาษาแปลให้ถูกต้อง ชัดเจน และเป็นธรรมชาติ ใช้เอกสารจริงในการฝึกแปล ฝึกเทคนิคการแปล แปลตรงตัว แปลเอาความ แปลทับศัพท์ แปลละความ แปลเพิ่มความ และแปลโดยใช้คำทดแทนทางวัฒนธรรม การแปลภาษาไทย-อังกฤษ และการแปลภาษาอังกฤษ-ไทย การปรับปรุงต้นฉบับ การตรวจแก้ รวมถึงวิธีการค้นคว้าเพื่อหาข้อมูลประกอบการแปล

ข้อเสนอแนะ

1. ผู้ที่สนใจสามารถนำผลการวิจัยไปใช้ในการพัฒนาหลักสูตรหรือการจัดการเรียนการสอนวิชาการแปลได้
2. ผู้ที่สนใจสามารถนำวิธีพัฒนาตนให้มีคุณสมบัติของนักแปลที่ดีจากผลการวิจัยไปใช้พัฒนาตนเองได้
3. งานวิจัยครั้งต่อไปควรเพิ่มการเก็บข้อมูลจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกลุ่มอื่น เช่น อาจารย์ ผู้ใช้บัณฑิต เกี่ยวกับคุณสมบัติของนักแปลที่ดีเพื่อให้ได้ข้อมูลในทุกแง่มุม นอกเหนือจาก บุคลากรการแปล และนักศึกษา/นักแปลฝึกหัด

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- ดวงตา สุพล. (2541). *ทฤษฎีและกลวิธีการแปล*. ภาควิชาภาษาอังกฤษ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทิศนา แคมมณี. (2547). *ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ*. สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ผ่องศรี ลือพร้อมชัย. (2559). *การแปลให้เก่ง: คู่มือนักแปลมืออาชีพ*. สมาคมผู้จัดพิมพ์และผู้จำหน่ายหนังสือแห่งประเทศไทย.
- พิมพ์พันธุ์ เวสสะโกศล. (2546). การศึกษาสำรวจคุณสมบัติของนักแปล. *วารสารศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์*, 3(1), 79-94.
- รัชนีโรจน์ กุลธำรง. (2552). *ความรู้ความเข้าใจเรื่องภาษาเพื่อการแปล : จากทฤษฎีสู่การปฏิบัติ*. สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สัญญาวิ สายบัว. (2560). *หลักการแปล*. สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สิทธิ พินิจภูวดล. (2543). *คู่มือนักแปลอาชีพ* (พิมพ์ครั้งที่ 2). นานมีบุ๊คส์.

อัจฉรา ไส้ตู่รุโกล. (2560). ตำรา EN 322 จุดมุ่งหมาย หลักการและวิธีแปล (*Nature and Method of Translations*). สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

ภาษาอังกฤษ

Catford, J. C. (1965). *A linguistic theory of translation*. Oxford University Press.

Larson, M. (1988). *Meaning-based translation: A guide to cross-language equivalence*. Oxford University Press.

Newmark, P. (1988). *A textbook of translation*. Pergamon Press.

Nida, E. A. (1964). *Toward a science of translation*. Leiden: E. J. Brill.

Nida, E. (1982). *The theory and practice of translation*. Leiden: E. J. Brill.